

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana

Številka: 013-26/2012/397

Datum: 1. 3. 2021

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport na podlagi Sklepa o izboru tem nacionalnih evalvacijskih študij in njihovem financiranju za obdobje 12 mesecev št. 013-26/2012/395 z dne 26.2.2021 v povezavi s 6. členom Protokola o določanju in načinu izvajanja nacionalnih evalvacijskih študij z dne 17. 3. 2015 ter spremembami z dne 16. 7. 2018 in dne 14. 12. 2018 (v nadaljevanju: protokol), v zvezi z 4. odstavkom 19. člena Pravilnika o posodabljanju vzgojno-izobraževalnega dela (UR. l. RS, št. 7/14, 27/17 in 47/19) objavlja

JAVNO POVABILO

za zbiranje predlogov za nacionalno evalvacijsko študijo s trajanjem 12 mesecev z naslovom

Evalvacija poteka in učinkov izobraževanja na daljavo v času epidemije COVID-19 na ravneh osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja z vidika doseganja učnih ciljev in standardov znanja ter z vidika socialno-čustvenega odzivanja.

Utemeljitev študije:

V šolskem letu 2019/2020 so se 16. marca 2020 zaradi epidemije COVID-19 v Sloveniji zaprle vzgojno-izobraževalne organizacije in izvajanje izobraževanja je prešlo v izobraževanje na daljavo, ki je trajalo do začetka junija 2020. V začetku šolskega leta 2020/2021 je vzgojno-izobraževalni proces, ob upoštevanju priporočil za preprečevanje okužb, v Sloveniji potekal na običajen način, vendar so se zaradi razmahnitve drugega vala epidemije vzgojno-izobraževalne organizacije ponovno zaprle 26. oktobra 2020 in so, z izjemo nekaterih zavodov za izobraževanje učenk in učencev s posebnimi potrebami ter delovanjem vrtcev v minimalnem obsegu varstva otrok staršev, ki varstvo nujno potrebujejo, do konca januarja 2021 ostale zaprte. Otroci, učenci in učenke, dijaki in dijakinje se po januarju 2021 v vzgojno-izobraževalne zavode vračajo postopoma.

Že v pomladnem času zaprtja vzgojno-izobraževalnih zavodov in po njem so bile v slovenskem in mednarodnem prostoru opravljene nekatere analize učinkov izobraževanja na daljavo na različnih področjih.¹ Ugotovitve nakazujejo, da vzgojno-izobraževalno delo v tem

¹ ZRSŠ: Izobraževanje na daljavo v času epidemije Covid-19,
<https://www.zrss.si/digitalnaknjiznica/IzobrazevanjeNaDaljavo/2/>

obdobju **ne dosega enakih rezultatov kot delo na običajen način. Učenke in učenci, dijakinje in dijaki najverjetneje ne dosegajo enakih ravni znanja, kot če bi se pouk izvajal v šoli, in izkazujejo spremembe v socialno-čustvenem doživljanju in odzivanju.** Podobne ugotovitve nakazujejo poročila ravnateljic in ravnateljev, učiteljic in učiteljev ter drugih strokovnih delavcev v vzgoji in izobraževanju in deležniških skupin v Sloveniji.²

Mednarodne raziskave, ki so bile opravljene v obdobju pred zaprtjem vzgojno-izobraževalnih zavodov, kažejo, da slovenski učenci in učenke, dijaki in dijakinje, dosegajo v splošnem mednarodno primerjalno nadpovprečne rezultate na različnih področjih.³ Hkrati so v teh in podobnih raziskavah prepoznane neenakosti med učenci in učenkami, dijakinjami in dijaki, ki potrebujejo nenehno sistemsko obravnavo in pripravo ukrepov za zmanjševanje (npr., neenakosti v dosežkih glede na socialno-ekonomsko ozadje, glede na ozadje priseljenca in glede na spol), kar potrjujejo tudi nacionalni viri.⁴ Iz teh raziskav pa je prepoznano tudi, da slovenski učenci in učenke, dijakinje in dijaki, izkazujejo mednarodno primerjalno nižje ravni motiviranosti za učenje in občutenja pripadnosti šoli. Po odgovorih učencev in učenk je druženje s sovrstniki med najpomembnejšimi »značilnostmi« šole, še posebno za mlajše učence in učenke.⁵

O učinkih izobraževanja na daljavo je na podlagi dosedanjih nacionalnih in mednarodnih analiz⁶ mogoče postaviti hipotezo, da **nastajajo primanjkljaji na učnem področju in pomembne spremembe v socialno-čustvenem odzivanju učencev in učenk, dijakinj in dijakov**, ki bi lahko imele dolgoročne negativne posledice.⁷ Mednarodni viri navajajo hipoteze, da je upad znanja večji za mlajše učence in učenke ter za ranljive skupine, še posebno za učenke in učence z učnimi težavami.

Dosedanje raziskave o izobraževanju na daljavo v Sloveniji so bile opravljene na vzorcih sodelujočih, za katere metodologija izbiranja ne zagotavlja celostnega pregleda stanja oziroma nacionalne reprezentativnosti ciljnih populacij. V času izobraževanja na daljavo je bilo v raziskave težje vključiti t.i. neodzivne učenke in učence, dijakinje in dijake. **V nadaljnjem soočanju z izzivi izvajanja izobraževanja na daljavo in oblikovanja sistemskih ukrepov v podporo nadomeščanju pričakovanih primanjkljajev ter tudi prepoznavanju uspešnih inovacij in prilagoditev ter njihovemu vključevanju v nadaljnji razvoj vzgoje in izobraževanja v Sloveniji bi potrebovali podlage za boljše razumevanje, kako je izobraževanje na daljavo potekalo in kakšni so njegovi učinki na učnem področju in v socialno-čustvenem odzivanju učencev in učenk, dijakov in**

Inštitut RS za socialno varstvo: Življenje otrok v času koronavirusa, <https://public.flourish.studio/story/463626/>

UL Filozofska fakulteta, Oddelek za andragogiko in pedagogiko: Raziskava med ravnateljci in svetovalnimi delavci, <https://pedagogika-andragogika.ff.uni-lj.si/aktualno-covid-19>

UL Fakulteta za šport: Športno vzgojni karton, pomen gibanja, <http://www.slofit.org/barometer/COVID-19-FITbarometer>

Di Pietro, Giorgio, Federico Biagi, Patricia Costa, Zbigniew Karpinski, Jacopo Mazza. (2020). Verjeten vpliv epidemije COVID-19 na izobraževanje: Razmisleki, ki temeljijo na obstoječi literaturi in nedavnih mednarodnih zbirkah podatkov. <https://www.doi.org/10.32320/978-961-270-326-4>

² 210. seja SSSI, november 2020

³ Pedagoški inštitut, mednarodne raziskave <https://www.pei.si/raziskovalna-dejavnost/mednarodne-raziskave/>

⁴ Državni izpitni center, 2017, Za večjo pravičnost šolskega sistema v Sloveniji, <https://www.ric.si/mma/za%20vecjo%20pravicnost%20solskega%20sistema/2017120508420787/>

⁵ Pedagoški inštitut, mednarodne raziskave <https://www.pei.si/raziskovalna-dejavnost/mednarodne-raziskave/>

⁶ Kuhfeld, M., in drugi (2020). Projecting the Potential Impact of COVID-19 School Closures on Academic Achievement. Educational Researcher, Vol. 49 No. 8, pp. 549–565, DOI: 10.3102/0013189X20965918

⁷ Hanushek, E.A., in Woessman, L. (2020). The Economic Impacts of Learning Losses. OECD.

<https://www.oecd.org/education/The-economic-impacts-of-coronavirus-covid-19-learning-losses.pdf>

Di Pietro, Giorgio, Federico Biagi, Patricia Costa, Zbigniew Karpinski, Jacopo Mazza. (2020). Verjeten vpliv epidemije COVID-19 na izobraževanje: Razmisleki, ki temeljijo na obstoječi literaturi in nedavnih mednarodnih zbirkah podatkov. <https://www.doi.org/10.32320/978-961-270-326-4>

dijakinj, ter tudi kakšni so učinki izobraževanja na daljavo na blagostanje strokovnih delavcev in delavk. Pomembno je pridobiti mnenja strokovnih delavcev in delavk o prioriteto potrebnih sistemskih ukrepih, ki bi podprli njihovo nadaljnje delo v času, ko vzgojno-izobraževalni proces poteka v zavodih.

CILJ ŠTUDIJE:

S predlagano evalvacijsko študijo bi želeli prejeti utemeljene informacije o **poteku in učinkih izobraževanja na daljavo za ravni osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja**.⁸ Na podlagi analize stanja je potrebno **načrtovati sistemske kompenzacijske ukrepe**, ki bi še posebno prispevali k intenzivnejšemu zmanjševanju neenakosti med učenci in učenkami, dijaki in dijakinjami, v doseganju z učnimi načrti predpisanih ciljev in standardov znanja, saj se predvideva, da se v času izvajanja izobraževanja na daljavo te neenakosti povečujejo. Izpostavljamo, da bo študija za odločevalce predstavljala **pomembno podlago za morebitne vpeljave sistemskih kompenzacijskih ukrepov ter tudi nadaljnji razvoj vzgoje in izobraževanja.**

Študija naj se osredotoči na naslednje vidike:

- a. identifikacija učinkov izobraževanja na daljavo v času epidemije COVID-19 na doseganje z učnimi načrti predpisanih ciljev in standardov znanja na področju osnovnošolskega in v programih srednješolskega izobraževanja;
- b. identifikacija učinkov izobraževanja na daljavo v času epidemije COVID-19 na socialno-čustveno doživljanje in odzivanje;
- c. identifikacija učinkov izobraževanja na daljavo v času epidemije COVID-19 na blagostanje strokovnih delavcev in delavk;
- d. priprava predlogov prioritetnih sistemskih kompenzacijskih ukrepov v podporo nadomeščanju morebitnih primanjkljajev zaradi zaprtja vzgojno-izobraževalnih zavodov v času epidemije COVID 19;⁹
- e. identifikacija primerov dobrih praks in uspešnih inovacij v slovenskem in mednarodnem prostoru v podporo pripravi predlogov sistemskih kompenzacijskih ukrepov;
- f. priprava priporočil in usmeritev za dolgoročnejšo izobraževalno politiko za nadaljnje vključevanje prepoznanih dobrih praks in uspešnih inovacij.

V okviru izvajanja evalvacijske študije se od izvajalca/izvajalcev študije tako potrebuje:

- **zasnova vprašalnikov**¹⁰ za zbiranje podatkov v relevantnih ciljnih populacijah,¹¹
- vključitev instrumenta prioritizacije nabora kompenzacijskih ukrepov, ki jih bodo pripravili javni zavodi na področju izobraževanja,¹²

⁸ Zbiranje podatkov v predšolskem vzgoji in izobraževanju je predvideno z neposredno nalogo javnemu zavodu.

⁹ Predvideva se, da se med drugim pridobi mnenja različnih deležnikov vzgoje in izobraževanja (npr. strokovnih delavcev in delavk);

¹⁰ Vključeni naj bodo tudi konstrukti, s katerimi bo mogoče prepoznati načine izvajanja izobraževanja na daljavo ter opredeliti demografske, socialno-ekonomske in druge dejavnike učinkov izobraževanja na daljavo. Ob tem so lahko, kolikor je mogoče, uporabljeni že obstoječi in izmerjeni konstrukti (npr. iz mednarodnih raziskav TIMSS, PIRLS, PISA TALIS, ICCS, ICILS in drugih), tako da bo v teh primerih mogoče ugotavljati morebitne spremembe »pred« in »po« (pri čemer je potem pomembno uskladiti zasnovo vzorčenja z metodologijo vzorčenja v predhodnih raziskavah). Ni izključena uporaba tudi kvalitativnih metod zbiranja podatkov.

¹¹ Relevantne ciljne populacije predstavljajo učenci in učenke, dijaki in dijakinje, strokovni delavci in delavke ter starši. Pri tem so, z namenom čim manjše obremenitve vzgojno-izobraževalnega procesa še posebno v 6. in 9. razredu zaradi poteka nacionalnega preverjanja znanja, predvidena primarna, vendar ne izključna, ciljna populacija strokovni delavci in delavke v izobraževanju, s čemer je torej mogoče pridobiti predvsem informacije o njihovem zaznavanju doseganja učnih ciljev in standardov znanja ter socialno-čustvenem odzivanju v času izobraževanja na daljavo glede na zaznave, ko izobraževanje poteka na običajen način.

¹² Evalvacijska študija je vključena v širše aktivnosti zbiranja podatkov o izobraževanju na daljavo, ki potekajo dvotirno; del aktivnosti se izvaja v obliki evalvacijske študije in del z neposredno dodeljenimi nalogami javnim

- zasnova vzorcev in izvedba **zbiranj podatkov** na reprezentativnih vzorcih relevantnih ciljnih populacij,¹³
- izvedba **analiz podatkov**, vključujoč oceno realizacije učnih ciljev in doseganja standardov znanja po predmetnih skupinah in ravneh izobraževanja,
- priprava poročila o rezultatih študije,
- priprava **priporočil** za sistemske kompenzacijske ukrepe; preliminarno poročilo s priporočili za kompenzacijske ukrepe bi bilo potrebno **do konca avgusta 2021**.¹⁴

V izboru predlogov za izvedbo evalvacijske študije bodo imeli prednost predlogi z dobrim faznim načrtom in multidisciplinarnostjo skupine sodelujočih strokovnjakov.

PODROBNEJŠA NAVODILA ZA PRIPRAVO VSEBINE PREDLOGA NACIONALNE EVALVACIJSKE ŠTUDIJE

Vsebina predloga posamezne nacionalne evalvacijske študije vsebuje naslednje elemente v skladu s 7. členom protokola:

- Uvod, ki vsebuje vsaj naslednje elemente:
 - Formalni okvir študije,
 - Opredelitev ciljev študije,
 - Argumentacija smiselnosti vsakega opredeljenega cilja,
 - Ocena stopnje uresničljivosti raziskovalnih ciljev in opredelitev morebitnih omejitev glede doseganja posameznih raziskovalnih ciljev.
- Metode raziskovanja, ki zajemajo vsaj naslednje elemente:
 - Predvidene metode raziskovanja glede na posamezne raziskovalne cilje (za vsak cilj posebej se opredelijo vse predvidene raziskovalne metode).
 - Za kvantitativne metode neposrednega zbiranja podatkov (npr. anketa, strukturirano opazovanje, eksperiment) je potrebno opredeliti:
 - osnovno populacijo ter tip, osnovno strukturo in obseg raziskovalnega vzorca,
 - način zbiranja podatkov z opredelitvijo načina zagotovitve ustrezne (načelno vsaj 50%) stopnje realizacije vzorca na vseh ravneh oz. z argumentacijo o zagotavljanju nepristranskosti vzorca,
 - uporabljen inštrument (npr. okvirna vsebina vprašalnika/načrt opazovanja...)
 - predvidene postopke analize pridobljenih podatkov.
 - Za kvalitativne metode neposrednega zbiranja podatkov (npr. intervju, fokusna skupina, opazovanje z udeležbo) je potrebno opredeliti:

zavodom na področju izobraževanja, ki so strukturirane na naslednji način: A. Neposredno merjenje doseganja ciljev in standardov z nacionalnim preverjanjem znanja v šestem in devetem razredu z dodatnim zbiranjem podatkov o socialno-čustvenem doživljanju teh učencev in učenek (RIC in ZRSŠ), B. Priprava instrumenta z naborom predlogov kompenzacijskih ukrepov za prioritizacijo s strani strokovnih delavcev in delavk v okviru zbiranja podatkov v nacionalni evalvacijski študiji (ZRSŠ in CPI) in C. Raziskava o učinkih zaprtja oziroma delnega izvajanja vzgojno-izobraževalnega procesa v predšolskem vzgoji in izobraževanju v času epidemije COVID-19 (PI). Izvajanje vseh aktivnosti koordinira in usmerja delovna skupina Sveta za kakovost in evalvacije oz. Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport.

¹³ Predvideva se zasnova vzorčenja za doseganje reprezentativnih vzorcev posameznih ciljnih populacij in pripravo vzorčnih uteži podatkov glede na, predvidoma, dvostopenjsko vzorčenje šol in posameznikov ter doseženo realizacijo vzorca.

¹⁴ Predvideva se, da bo zbiranje podatkov v evalvacijski študiji končano najkasneje do junija 2021.

- populacijo, ki jo raziskujemo ter način vzorčenja;
- uporabljeni inštrument (usmeritvena vprašanja za intervju ali fokusno skupino / načrt opazovanja)
- predvidene postopke analize pridobljenih podatkov.
- Za sekundarno analizo podatkov je potrebno navesti vir in značilnost podatkov ter predvidene metode njihove obdelave.
- Strokovni življenjepisi nosilca predloga in članov raziskovalne skupine, iz katerih so razvidni podatki za ugotavljanje raziskovalne usposobljenosti (9. člen protokola). Življenjepisi morajo biti predloženi v skladu z obrazcem EUROPASS v slovenskem jeziku.
- Časovni načrt nacionalne evalvacijske študije s predvidenim obsegom financiranja.

Prvo (preliminarno) poročilo se pričakuje do konca avgusta 2021 in zaključno poročilo ob koncu časovnega poteka evalvacijske študije.

Finančna sredstva, namenjena za izvedbo študije, znašajo **50.000 EUR**.

V izbirni postopek se bodo uvrstile vse prijave, ki bodo v roku 30 dni od objave javnega povabila na spletnih straneh, in sicer do 12.00 ure zadnjega dne navedenega roka, posredovane na naslov Pedagoški inštitut, Gerbičeva 62, 1000 Ljubljana, z oznako »NE ODPIRAJ – PRIJAVA NA JAVNO POVABILO – EVALVACIJSKE ŠTUDIJE«.

Pedagoški inštitut v roku 10 dni po izteku roka prijave identificira morebitne nepopolne predloge in njihove prijavitelje pozove k dopolnitvi. Če prijavitelj v roku 10 dni od prejema poziva ne posreduje popolne vloge, se njegov predlog zavrže.

prof. dr. Simona KUSTEC
MINISTRICA